

21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet

a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról

A Kormány a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) 24. §-ának (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Fogalommeghatározások

1. § E rendelet alkalmazásában

1. *fakadó vizes területek*: az árvízvédelmi töltés (fal) mentett oldalán lévő, olyan mélyfekvésű területek, amelyeken az árvízi víznyomás hatására szivárgó víz jut a felszínre és különböző nagyságú és időtartamú vízborítást okoz;

2. *fenntartó*: a vizek és közcélú vízelékesítmények tulajdonjogából eredő, illetőleg az ezzel járó vagyongazdálkodási jogok és kötelezettségek gyakorlását teljesítő, továbbá a fenntartási szakfeladatokat - mint közfeladatokat - a jogszabály rendelkezése folytán, illetve egyéb jogviszony alapján ellátó személy (szervezet);

3. *holtág (holtmeder)*: a folyók szabályozása vagy a természetes medervándorlás következtében keletkezett olyan meder (mederszakasz), amely a természetes vízszállításban nem vesz részt;

4. *hullámtér*: a folyók, vízfolyások partvonala és az árvédelmi fővédvonal közötti terület;

5. *középső sáv*: a folyók hullámtérében a védő erdősáv és a parti sáv közötti terület;

6. *mértékadó árvízszint*: az árvízvédelmi művek, valamint a folyók medrét, a hullámtérét és a nyílt árteret keresztező építmények megvalósításánál (tervezésénél) figyelembe veendő, a vízgazdálkodásért felelős miniszter által megállapított árvízszint;

7. *nyári gát*: a hullámtéren épült vízelékesítmény, a fővédvonalnál alacsonyabb töltés, amely a mértékadó árvízszintnél alacsonyabb és ezért gyakoribb árvíz ellen véd;

8. *parti sáv*: a vizek partvonala, valamint egyes közcélú vízelékesítmények (csatornák, tározók) mentén húzódó és e rendelet szerint meghatározott szélességű területsáv, amely az azokkal kapcsolatos szakfeladatok ellátását szolgálja;

9. *partvonal*: a meder és a part találkozási vonala;

10. *tereptárgy*: a terepből kiemelkedő mesterséges létesítmény (így például: építmény, keresztöltés, tuskódeponia, a hullámtéren a bányaművelés során keletkezett meddőhányó);

11. *védő erdősáv*: az árvízvédelmi töltés hullámtéri védősávja mellett húzódó, a töltés hullámverés és jég elleni védelmét szolgáló területsáv (erdősáv);

12. *védősáv (töltés menti sáv)*: az árvízvédelmi töltés mindkét oldalán, annak lábvonalától számított, 10-10 méter szélességű területsáv;

13. *vízjárta területek*: időszakosan elöntésre kerülő vagy vízzel telített talajú területek, így különösen:

a) a síkvidéki erők, semlyékek, vagyis az olyan terepmélyedések, amelyek a területet érintő vízszabályozás, vízrendezés előtt rendszeresen, a szabályozást követően pedig időszakosan vízzel borítottak,

b) a természetes állóvizek feltöltődése során kialakult vizenyős, mocsaras területek, amelyek felületének túlnyomó részét növényzet borítja, de a talaj tartósan vízzel telített,

c) a dombvidéki patakok, állandó vagy időszakos vízfolyások, völgyek, vízmosások által érintett olyan területek, amelyekre az időszakos elöntés jellemző,

d) a folyók elhagyott „ösmedrei”, vagyis a folyókat kísérő, a jelenlegi medertől távolabb elhelyezkedő olyan vonulatok, terepmélyedések, amelyek eredete (származása) a folyó egykori medrére vezethető vissza.

II. A PARTI SÁVRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

2. § (1) A vizek és a közcélú vízellátási létesítmények kezelésére jogosult és köteles személyek (tulajdonos, vagyonkezelő, illetőleg a fenntartást egyéb jogviszony alapján ellátók) a vizek és egyes közcélú vízellátási létesítmények mentén az azokkal kapcsolatos vízgazdálkodási szakfeladataik ellátására, a meder megközelítésére e rendeletben meghatározott szélességig terjedő parti sávot használhatnak.

(2) Az (1) bekezdésben érintett szakfeladatok: mérések, vizsgálatok, szemlék, ellenőrzések, továbbá fenntartási munkák esetenkénti vagy rendszeres ellátása.

(3) A parti sáv szélessége:

a) a Duna, a Tisza, a Dráva, a Körösök és a Bodrog mindkét partján a partvonalától számított 10 méterig,

b) az *a)* pontban nem említett egyéb kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások (folyók, patakok, csatornák), tavak, tározók és holtágak mentén a partvonalától számított 6 méterig,

c) az *a)* és *b)* pontba nem tartozó vizek és közcélú vízellátási létesítmények (tározók, belvíz- és öntözőcsatornák) partvonalától számított 3 méterig terjed.

(4) A tulajdonos (fenntartó) kérelmére a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) a (3) bekezdés *b)*-*c)* pontjában meghatározott méretektől eltérő, de legfeljebb 10 méter szélességű parti sávot is megállapíthat, ha azt a szakfeladatok ellátása feltétlenül indokolja.

(5) Az árvízvédelmi művek, belvízvédelmi és egyéb csatornák, továbbá a tározók vízjogi üzemeltetési engedélyének részét képező üzemeltetési szabályzatnak azokat a rendelkezéseit, amelyek a parti sáv méretének meghatározását tartalmazzák, az érintettekkel közszemlére (közhírré) tétel útján kell közölni.

(6) A parti sávot is magába foglaló parti ingatlan a (2) bekezdésben meghatározott szakfeladatok közérdekű ellátására figyelemmel használható, hasznosítható.

3. § (1) Külterületen a parti sávban - a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel - csak gyepgazdálkodás folytatható. Tilos az olyan növényzet (így például fák) ültetése, továbbá az olyan tevékenység, amely a szakfeladatok ellátását akadályozza.

(2) Ha a parti sáv rendeltetését és ennek megfelelő használatát, szükség szerinti igénybevitelét nem akadályozza, illetőleg a meder állapotát nem veszélyezteti, a felügyelőség - a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság véleményének kikérését követően - a parti sávban a termőföld művelési ágának megfelelő hasznosítást is engedélyezhet.

(3) A parti sávban épületet, építményt csak kivételesen - ha azt a természet védelméről szóló törvény, különösen a természeti területekre, illetve a védett természeti területekre vonatkozó rendelkezései lehetővé teszik, továbbá az Országos Településrendezési és Építési Követelményekről szóló külön jogszabály szerint meghatározott körben, az arra hatáskörrel rendelkező hatóság, valamint az illetékes felügyelőség szakhatósági hozzájárulásával - lehet elhelyezni.

(4) A parti sáv területét érintő építmény elhelyezésének, megvalósításának, megvalósított létesítmények fennmaradásának, vízgazdálkodási szempontból az a feltétele, hogy a vizek kártételei elleni védelemmel és védekezéssel, illetőleg a fenntartással járó szakfeladatok ellátását ne akadályozza.

4. § (1) A parti sáv jogellenes használata, hasznosítása, különösen a meder és a part állagát, illetve a mederfenntartási munkák elvégzését akadályozó tevékenység vagy állapot esetén az ingatlan használója - a fenntartó felhívására - köteles a jogellenes állapotot megszüntetni, és a jogszabálynak megfelelő állapotot fenntartani.

(2) Amennyiben az ingatlan használója a fenntartó felhívásának - arra megállapított megfelelő időtartamon belül - nem tesz eleget, a fenntartó a jogellenes tevékenység, illetve a jogellenesen létesített építmény szerint hatáskörrel rendelkező és területileg illetékes hatóság megkeresésével kéri a vízgazdálkodási szempontból káros állapot megszüntetésére irányuló eljárás megindítását.

III. A FOLYÓK NAGYVÍZI MEDRÉNEK HASZNÁLATA ÉS HASZNOSÍTÁSA

5. § (1) A nagyvízi medret csak jogszabályban meghatározott módon szabad használni (hasznosítani). A nagyvízi meder területét a mértékadó árvízszint vagy az eddig előfordult legnagyobb árvízszint közül a magasabb jelöli ki. A nagy vízi meder rendeltetése a mederből kilépő árvizek és a jég levezetése.

(2) A nagyvízi meder - ha nem minősül védett természeti területnek - természeti területként kezelendő, ahol az árvíz biztonságos levezetésének elsődlegességét kell figyelembe venni.

(3) A nagyvízi meder rendeltetésére figyelemmel a nagyvízi mederben fekvő ingatlanok tulajdonosai (használói) a nagyvízi mederben mezőgazdasági művelést, erdőgazdálkodást vagy bármely más tevékenységet kizárólag saját kockázatukra, a környezetvédelmi, természetvédelmi és a kulturális örökségvédelmi előírások betartásával és az árvizek levezetésének akadályozása nélkül folytathatnak.

(4) A nagyvízi mederben - az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel - csak a meder használatával, a vízfolyás fenntartásával közvetlenül összefüggő megfigyelő, jelző állomást, a nagyvízi meder használatával összefüggő vízállásjelzőt, továbbá kikötői, rév- és kompátkelőhelyi, vízirendészeti épületet, építményt szabad elhelyezni. A létesítés során az engedélyező hatóság eljárásában a felügyelőség szakhatóságként működik közre. A vízügyi szakhatósági állásfoglalások során - egyebek mellett - vizsgálni kell az építménynek az árvíz és a jég levonulására gyakorolt hatását. A magassági elhelyezés tekintetében a mértékadó árvízszint és az eddig előfordult legmagasabb árvízszint közül a magasabbat kell figyelembe venni.

(5) Nagyvízi mederben építmények, a helyi építési szabályzat, valamint a szabályozási terv, illetőleg nagyvízi mederkezelési terv szerint helyezhetők el. A vizek használatával közvetlenül összefüggő építmények, amelyek például a vízisportot, horgászatot szolgálják - ha a szabályzat vagy a tervek másképp nem rendelkeznek - csak abban az esetben valósíthatók meg, ha használatuk közösségi célokat szolgál.

(6) A nagyvízi meder hasznosításának korlátozásáért és a vizek által ott okozott károkat, ideértve a nyári gátak megszüntetésével vagy védőképessége mérséklésével összefüggő károkat is, kártalanítás csak akkor igényelhető, ha a nagyvízi meder hasznosítása, beépítése, betelepítése, nem volt jogellenes, és a kártalanítást jogszabály nem korlátozta, vagy nem zárta ki.

(7) A földrészlet használatára vonatkozó, a földrészlet tulajdonosa és használója között kötött szerződésben fel kell tüntetni azt a tényt, hogy a földrészlet nagyvízi mederben fekszik.

6. § (1) A vízjogi engedély alapján létesített és üzemeltetett nyári gátaknak közérdekből a nagyvízi meder vízállító képességének növelése érdekében történő megszüntetése vagy védőképességének mérséklése miatti kártalanítás esetén a nyári gát által védett terület értékcsökkenésének meghatározásánál figyelembe kell venni a nyári gát megszüntetése vagy védőképességének csökkenése miatt bekövetkezett árvízi elöntések gyakoriságának növekedését. Ezt az elmúlt 50 év adatainak alapulvételével kell meghatározni.

(2) A nyári gát megszüntetésének vagy védőképessége mérséklésének szükségességét, valamint a kártalanítás mértékét a felügyelőség állapítja meg a védekezésért felelős kérelme alapján. A kártalanítás mértékének megállapítását az érintett földrészlet tulajdonosa is kérheti. A kártalanítás, mint egyszeri térítés egy összegben, a jogosult nevére és címére vagy az általa megnevezett hitelintézet számlaszámára történő kifizetéséről a határozat jogerőre emelkedését követő 60 napon belül a védekezésért felelős gondoskodik.

(3) A felügyelőség az eljárásba a kártalanítás mértékének meghatározásához az igazságügyi szakértői névjegyzékben szereplő szakértőt von be.

(4) Az eljárás költségei a védekezésért felelőst terhelik.

7. § (1) A jogszerűtlenül fennálló nyári gátak és egyéb tereptárgyak megszüntetéséről, illetve a nyári gát vízjogi engedélynek megfelelő állapotának helyreállításáról a felügyelőség határozata alapján - a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló kormányrendelet rendelkezésétől eltérően - a védekezésért felelős a saját költségére gondoskodik. Az érintett ingatlan tulajdonosa a munkálatok elvégzését köteles tűrni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti eljárást a védekezésért felelős kezdeményezi a nagyvízi meder vízállító képességének biztosítása érdekében.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott állapot helyreállítása esetén az érintett terület vonatkozásában értékcsökkenés nem állapítható meg.

8. § (1) Az árvízvédelmi töltés hullámverés és jég elleni védelmére az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény alapján védőerdő telepítését elrendelő hatósági határozatban

a) a Duna mentén 60 m,

b) a Tisza mentén 80 m,

c) egyéb folyók mentén 30 m

szélességű erdő telepítését kell elrendelni (védő erdősáv).

(2) A védő erdősáv szélességét a helyi körülmények - különösen az uralkodó szélirány, a vízmélység, a vízfelület nagysága, a termőhely szerint telepíthető fafajok, a hullámter hasznosításának módja és az árvízvédelmi töltés kiépítettsége - együttes mérlegelésével, külön jogszabályok védő erdőkre vonatkozó előírásaival összhangban, a védekezésért felelős véleményének kikérését követően a felügyelőség az (1) bekezdésben meghatározottól eltérő méretben is meghatározhatja.

(3) Gondoskodni kell arról, hogy a területen az árvizek után pangó vizek ne maradjanak. Ezt a védő erdősáv területének megfelelő elhelyezésével vagy vízelvezető csatornák létesítésével kell megvalósítani.

9. § (1) A hullámter középű sávja az 5. § (2)-(3) bekezdésében foglaltak szerint hasznosítható.

(2) A gyakori vagy tartós elöntések miatt szántó művelésre nem alkalmas területeken - a természetvédelmi és a kulturális örökségvédelmi célokkal összhangban - külterjes erdő-, vad- és gyepgazdálkodás folytatható.

10. § (1) A nagyvízi meder jogellenes használata, hasznosítása esetén a védekezésért felelős kezdeményezi a felügyelőségnél a jogszerű állapot helyreállítására irányuló eljárás megindítását. Jogellenes használatnak, hasznosításnak minősül különösen, ha a vízszállító képesség a használati korlátozások be nem tartása, illetve a vízszállító képesség figyelembevételével meghatározott művelési módtól eltérő használat miatt csökken.

(2) A felügyelőség az (1) bekezdésben meghatározottak alapján kötelezi az ingatlan tulajdonosát, illetve egyéb jogcímen használóját a jogszabályoknak megfelelő állapot helyreállítására és folyamatos fenntartására, vagy megkeresi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságot a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

(3) Ha az érintett a (2) bekezdésben említett hatóság határozatában foglalt kötelezésnek az ott előírt határidőn belül nem tesz eleget, a szükséges munkálatok elvégzéséről a - közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény végrehajtásra vonatkozó általános szabályaira figyelemmel - a védekezésért felelős bevonásával a hatóság gondoskodik.

IV. A FAKADÓ ÉS SZIVÁRGÓ VIZEK ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT ÉS A VÍZJÁRTA TERÜLETEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

11. § (1) Az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán lévő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területeken bármilyen építmény elhelyezését az engedélyezésre hatáskörrel rendelkező hatóság csak az illetékes felügyelőség szakhatósági állásfoglalására figyelemmel engedélyezheti.

(2) Az (1) bekezdésben érintett területen mezőgazdasági használat, hasznosítás csak a tulajdonos (használó) saját felelősségére (kockázatára) történhet. A terület adottságaiból eredő esetleges károkért kártalanítás nem jár.

(3) A fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területeket - külön jogszabály szerint - a településszerkezeti tervben, illetve a helyi építési szabályzatban a felügyelőség, illetve fenntartó javaslata alapján kell feltüntetni.

(4) A fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területekre vonatkozó korlátozásokat, tilalmakat - külön jogszabály szerint - a helyi építési szabályzatban, szabályozási tervben kell megállapítani az arra illetékes vízügyi, környezetvédelmi, továbbá természetvédelmi szervek és az árvízvédelmi töltés fenntartójának véleménye alapján.

(5) A természeti környezet veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területekre - külön jogszabály szerint - építési tilalom rendelhető el.

12. § (1) A vízjárta területekre a 11. § (1)-(2) bekezdés rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az ilyen területeket a településrendezési tervekben és a helyi építési szabályzatban - a terület felhasználását veszélyeztető körülményekkel együtt - szintén fel kell tüntetni.

(2) Ha a vízjárta terület - a természetvédelemről szóló törvényben meghatározott - természeti értékeket, illetve ezzel összefüggő, külön nevesített természeti területet, védett természeti területet, vizes élőhelyeket érint, a terület esetleges igénybevétele kapcsán a természet védelméről szóló jogszabályok rendelkezéseit is alkalmazni kell.

V. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

13. § (1) Amennyiben a nagyvízi mederben fekvő területek vagyongazdálkodója a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság, akkor az igazgatóság gondoskodik a nagyvízi mederben elhelyezkedő területek megfelelő hasznosításáról.

(2) Amennyiben a nagyvízi mederben fekvő terület nem állami tulajdonban van, a jogszabálynak megfelelő hasznosításáról, használatáról és az ennek megfelelő intézkedésekről az érintett ingatlanok tulajdonosai kötelesek gondoskodni.

(3) Azon nyári gátak vonatkozásában, amelyek vízjogi üzemeltetési engedélye érvényét veszítette, vagy más okból az engedélyt visszavonták, de amelyek műszaki állapota egyébként megfelelő, 2007. december 31-éig üzemeltetési engedélyt lehet kérni.

(4) Az építmények, illetve a növényzet eltávolításáért e rendelet hatálybalépését megelőzően megvalósított létesítés, illetve telepítés esetén az ingatlan tulajdonosát csak akkor illeti meg kártalanítás, ha a parti sávot magában foglaló terület beépítése, betelepítése a beépítés időpontjában nem volt jogellenes.

14. § (1) E rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a hullámterek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és a hasznosításáról szóló 46/1999. (III. 18.) Korm. rendelet; az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító kormányrendeletek módosításáról szóló 269/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet 14. § (1)-(3) bekezdése; a

környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó szervek feladat- és hatáskörének felülvizsgálatáról szóló 340/2004. (XII. 22.) Korm. rendelet 15. § (1)-(2) bekezdése; a vízügyről szóló 1964. évi IV. törvény végrehajtására kiadott 32/1964. (XII. 13.) Korm. rendelet; a vízügyről szóló 1964. évi IV. törvény végrehajtásáról rendelkező 32/1964. (XII. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 52/1990. (IX. 15.) Korm. rendelet; a vízügyi törvény végrehajtásáról szóló 32/1964. (XII. 13.) Korm. rendelet módosításáról, illetőleg kiegészítéséről szóló 10/1984. (II. 7.) MT rendelet; az egyes jogszabályok módosításáról és hatályon kívül helyezéséről szóló 88/1990. (IV. 30.) MT rendelet 1. számú mellékletének 11. a) pontja; valamint a vízügyről szóló 1964. évi IV. törvény végrehajtásáról rendelkező 32/1964. (XII. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 15/1991. (I. 23.) Korm. rendelet.